

**MIEJSKA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA LATA 2011-2020**

Spis treści

- I. Wstęp
- II. Diagnoza sytuacji społecznej
 - 1. Charakterystyka ogólna miasta.
 - 2. Sytuacja demograficzna
 - 3. Problemy społeczne
 - a) Identyfikacja problemów.
 - b) Bezrobocie.
 - c) Uzależnienia.
 - d) Niepełnosprawność
 - e) Przemoc w rodzinie
 - 4. Zasoby
- III. Analiza SWOT.
- IV. Prognoza zmian.
- V. Część programowa.
 - 1. Misja.
 - 2. Cele strategiczne, kierunki niezbędnych działań i sposoby realizacji zadań.
 - 3. Ramy finansowe
- VI. Uwagi końcowe

I. WSTĘP

Strategia rozwiązywania problemów społecznych stanowi integralną część strategii rozwoju gminy. Problemy społeczne, ich rozmiar, sposób występowania mają wpływ na możliwości rozwoju gminy.

Diagnoza, rozeznanie specyfiki problemów społecznych i określenie celów strategicznych pozwala w sposób racjonalny zaplanować siły i środki w celu niwelacji problemów, jak i ich zapobiegania.

Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych opracowana jest na lata 2011 – 2020. Poszczególne cele i kierunki działań będą realizowane przez programy, które gmina wdraża na zasadzie zadań obligatoryjnych i fakultatywnych. Przykładem jest tutaj program:

- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,
- Miejski Program Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2008 – 2013
- Miejski Program Aktywności Lokalnej na 2011 r.

Kierunki i cele przedmiotowej strategii są te realizowane poprzez działalność samego samorządu, jak i jednostek organizacyjnych miasta wynikającą z realizowania zadań ustaw:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie ,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,

oraz innych aktów prawnych (w tym prawa miejscowego), które umożliwiają realizację celów niniejszej strategii.

Realizacja strategii będzie oparta na wdrażanych poszczególnych programach.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ

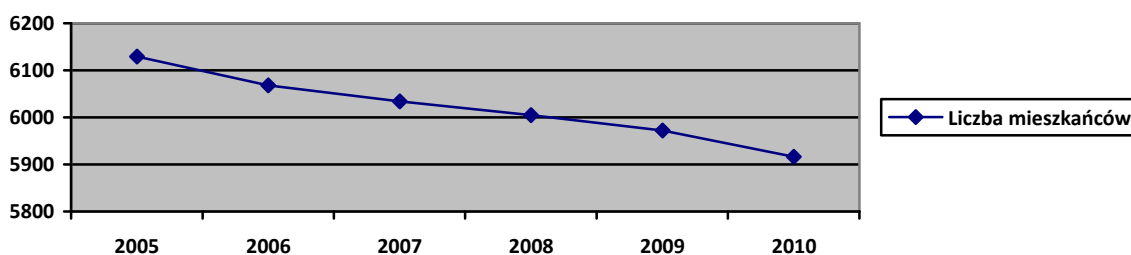
1. Charakterystyka ogólna miasta.

Radziejów jest miastem powiatowe. Położone jest w centrum bezleśnej, żyznej równiny (18°31'E - 52°38'N) na szczycie piaszczystego wzgórza morenowego (124 m.n.p.m.) górującego nad płaską okolicą, w odległości 45 km na południowy zachód od Włocławka i 76 km na południowy wschód od Bydgoszczy. Miasto zajmuje powierzchnię ok. 5,75 km², na której mieszka obecnie 5976 mieszkańców. (Stan na dzień 31 grudnia 2010r.) Radziejów jest istotnym węzłem komunikacyjnym. Przecinają się tu drogi: z Poznania do Włocławka i z Torunia do Koła i Kutna. Od kilku lat miasto nabiera charakteru typowo handlowo – usługowego (sektor przedsiębiorstw). W mieście występuje prawie całkowity brak działalności produkcyjnej, co w dużej mierze jest wynikiem położenia miasta. Radziejów jak wspomniano leży dość daleko od większych aglomeracji, a w nowym ustroju dróg (autostrady i drogi ekspresowe) nie należy upatrywać szans na przybliżenie do szlaków transportowych. Czynniki wcześniej wymienione mają ogromne znaczenie dla decyzji lokalizacyjnych zakładów produkcyjnych. Ogromnie ważnym czynnikiem jest też struktura zabudowy miasta i brak możliwości lokalizacyjnych. W mieście jest dość zwarta zabudowa domów jednorodzinnych, jak i kilka osiedli domów wielorodzinnych. Niewielka część usługowo-przemysłowa położona w okolicach ul. Brzeskiej, rolniczej i przemysłowej również charakteryzuje się zwartą zabudową. Brak jest w dyspozycji samorządu miejskiego wolnych zasobów w postaci nieruchomości i działek na potrzeby przemysłowo- produkcyjne, co uwarunkowane jest niewielką powierzchnią miasta. Fakt ten znacznie utrudnia rozwój tego typu inwestycji. Dominująca na terenie powiatu radziejowskiego produkcja rolnicza nie skutkuje dla tego regionu powstaniem większych zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego. Powstanie takich zakładów skutkowałoby dla miasta przede wszystkim zwiększeniem się ilości miejsc pracy w najbliższej okolicy Radziejowa oraz zleceniami dla firm wykonujących usługi.

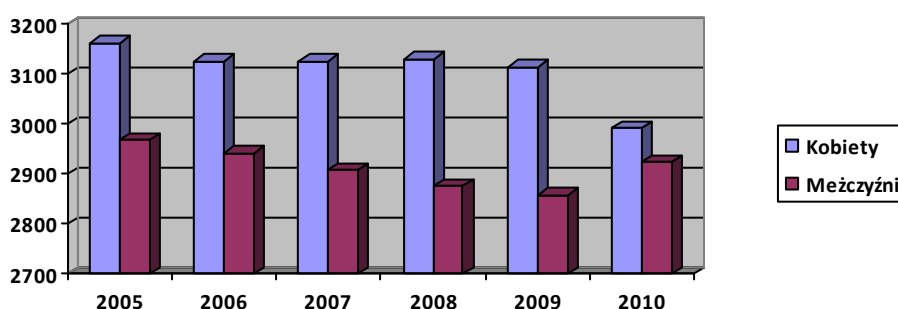
2. Sytuacja demograficzna

Dane wykorzystane do opracowania sytuacji demograficznej pochodzą m.in. z Ewidencji Ludności Urzędu Miasta w Radziejowie. Do niniejszego opracowania wykorzystano dane za lata 2005 – 2010. W okresie tym liczba ludności Radziejowa (osoby zameldowane na stałe) wyraźnie spada (Wykres nr 1).

Liczba ludności Radziejowa 2005-2010

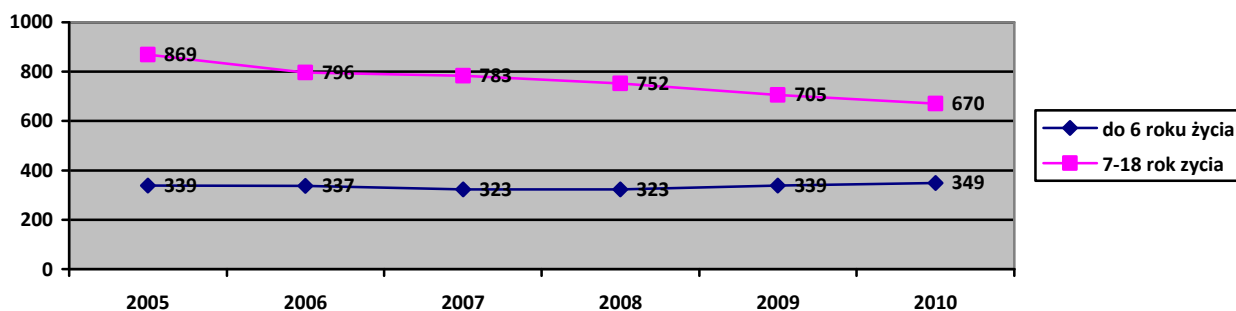

Podział struktury mieszkańców miasta w latach 2005 – 2010 ze względu na płeć wygląda następująco:

Procentowo liczba kobiet i mężczyzn oscyluje pomiędzy 52 % kobiety, 48 mężczyzn. W latach 2005 – 2009 wyraźnie widać systematyczny spadek liczby mężczyzn. Jedynie rok 2010 przynosi wzrost liczby mężczyzn przy jednoczesnym stałym spadku liczby mieszkańców miasta.

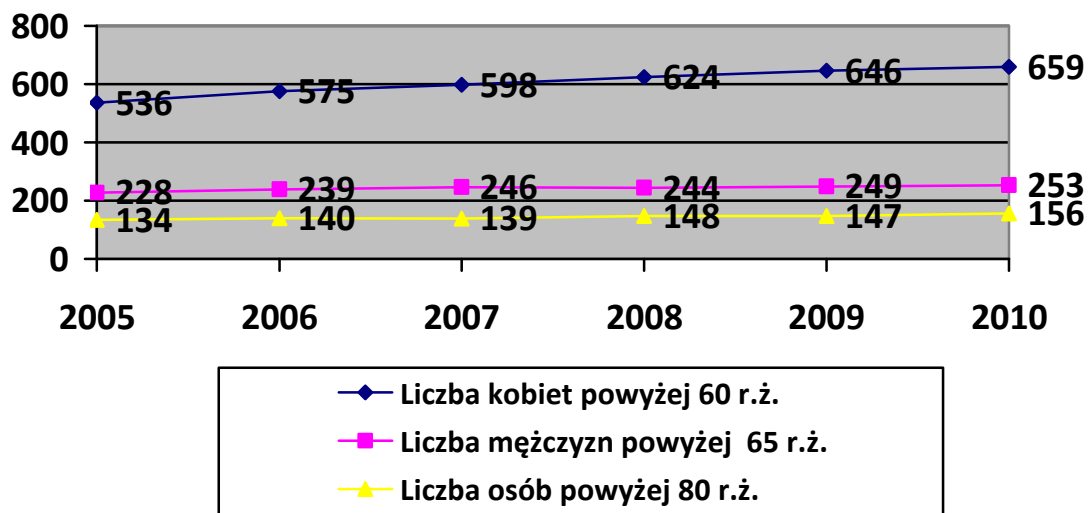
Liczba dzieci w dwóch przedziałach wiekowych : do 6 roku życia oraz pomiędzy 7 a 18 rokiem życia.

Dzieci w wieku do lat 6 jest od kilku lat stała liczba pomiędzy rokiem 2005 a 2010 wzrosła o 10 osób, jednakże w przedziale wiekowym 7 – 18 lat obserwujemy bardzo duży spadek na przestrzeni 6 lat. Mimo lekkiego wzrostu liczby dzieci do lat 6 nie należy spodziewać się w najbliższych latach dużego „zasilenia” grupy dzieci w wieku 7-18 lat. Liczba urodzeń w mieście od

2002 do 2010 roku oscyluje średnio na poziomie 58 urodzeń.

Jednocześnie zgodnie z danymi ogólnopolskimi społeczeństwo Radziejowa starzeje się w bardzo szybkim tempie.

Najszybciej starzejąca grupa i najliczniejszą są kobiety w wieku poprodukcyjnym. W roku 2005 było ich 8,74 % ogółu mieszkańców, a w roku 2010 już 11,14 % ogółu mieszkańców. W sposób stały rośnie też liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym, jednakże wzrost liczebności tej grupy nie jest tak dynamiczny jak kobiet w wieku poprodukcyjnym. W roku 2005 mężczyzn w wieku poprodukcyjnym było 3,72% ogółu mieszkańców natomiast w roku 2010 była to grupa 4,28% ogółu mieszkańców. Wydłuża się też w sposób stały wiek życia mieszkańców miasta. W roku 2005 osób w wieku 80 i więcej żyło w Radziejowie 2,19% ogółu mieszkańców, natomiast w roku 2010 było ich 2,63% ogółu mieszkańców. Uwzględniając spadek liczby mieszkańców o 3,47% jest to wzrost stały choć nieznaczny. Duży wzrost liczby kobiet i mężczyzn w wieku poprodukcyjnym sugeruje, iż w najbliższych latach grupa osób powyżej 80 roku życia będzie systematycznie rosła.

3. Problemy społeczne

a) Identyfikacja problemów - za problem społeczny przyjmiemy na potrzeby niniejszego dokumentu katalog problemów wyłoniony w ustawie o pomocy społecznej. Artykuł 7 ustawy wymienia w szczególności:

- ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę, przemoc w rodzinie, potrzebę ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzebę ochrony macierzyństwa i wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej i ekologicznej.

Po analizie dostępnych danych wyłoniono cztery problemy, którymi należy zająć się długofalowo i na nich skupić cele i środki działania. Wyłonienie tych czterech wiodących problemów nie oznacza, iż inne istniejące nie są w świetle uwagi samorządu.

b) bezrobocie

Bezrobocie na terenie miasta jest problemem, który wysuwa się na plan pierwszy i potwierdzają to zarówno statystyki Powiatowego Urzędu pracy w Radziejowie, jak i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie. W tabeli nr 1 zestawiono szczegółową charakterystykę bezrobotnych w latach 2008 – 2010. W zasadzie poziom bezrobocia się nie zmienia. Szczególnie ważny jest fakt, iż na stałym poziomie jest grupa osób bezrobotnych długotrwale. W tej grupie przeważają kobiety (przyczyną tego faktu jest opieka nad osobami zależnymi, mniejsza ilość ofert pracy, kobiety stanowią też większą grupę niż mężczyźni nie mającą kwalifikacji zawodowych). Główną przyczyną zwracania się do MOPS w Radziejowie o pomoc finansową jest właśnie bezrobocie. Tendencja ta utrzymuje się o wielu lat (patrz Tabela nr 2).

Tabela 1. Bezrobotni w Radziejowie w latach 2008-2010 (dane PUP w Radziejowie)

Wyszczególnienie		2008		2009		2010	
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
1. Liczba bezrobotnych		533	278	550	256	505	251
w tym	poprzednio pracujący	406	198	420	175	393	181
	ze zwolnień grupowych	4	3	2	2	2	2
	z prawem do zasiłku	94	29	123	38	82	30
	osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	32	17	29	17	28	19
	posiadający gospodarstwo rolne	0	0	0	0	0	0
2. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy		-	-	-	-	463	233
w tym	do 25 roku życia	120	64	117	58	99	56
	powyżej 50 roku życia	100	39	111	47	104	43
	długotrwale	285	169	275	152	294	168
	bez kwalifikacji zawodowych	135	82	151	82	124	72
	bez doświadczenia zawodowego	150	94	137	83	125	75
	bez wykształcenia średniego	283	128	282	108	257	110
	samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	29	22	35	25	32	26
	kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	52	52	53	53	54	54
	którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	2	0	1	0	4	0
	niepełnosprawni	28	17	30	15	33	15
po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego	0	0	0	0	0	0	
3. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w miesiącach							
z tego	do 1	91	46	48	16	77	43
	1 - 3	114	41	101	37	101	37
	3 - 6	86	41	109	53	73	33
	6 - 12	69	39	99	41	74	32

	12 - 24	65	40	101	44	86	43
	pow. 24	108	71	92	65	94	63
4. Bezrobotni wg wieku							
z teg o	18 - 24	120	64	117	58	99	56
	25 - 34	142	85	156	70	132	68
	35 - 44	98	51	103	49	110	55
	45 - 54	139	70	127	64	114	53
	55 - 59	27	8	36	15	41	19
	60 - 64	7	0	11	0	9	0
5. Bezrobotni wg wykształcenia							
z teg o	wyższe	37	20	41	20	42	23
	policealne i średnie zawodowe	161	96	158	88	153	89
	średnie ogólnokształcące	53	35	69	40	53	29
	zasadnicze zawodowe	163	72	164	60	149	58
	gimnazjalne i poniżej	119	55	118	48	108	52
6. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w okresie		281	X	354	x	691	x
w tym	subsydiowane	234	X	286	x	544	x
	zatrudnienie lub inna praca zarobkowa	b.d	X	b.d	x	284	x
	miejsca aktywizacji zawodowej	85	X	27	x	407	x
7. Podjęcia pracy w okresie		313	119	243	95	307	107
w tym pracy subsydiowanej		56	19	62	23	72	33
8. Rozpoczęcia staży		53	31	180	96	251	137
9. Rozpoczęcia szkoleń		b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	22	10

**Tabela 2. Przyczyny zwracania się o pomoc do MOPS w Radziejowie w latach 2005-2010
(dane MOPS w Radziejowie)**

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin w latach					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
UBÓSTWO	160	172	136	110	101	109
SIEROCTWO	0	0	0	1	1	1
BEZDOMNOŚĆ	4	2	3	3	6	7
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	19	12	8	11	14	15
w tym: wielodzietność	8	0	0	2	4	6
BEZROBOCIE	204	200	174	147	151	136
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	34	155	147	147	129	130
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	42	70	75	85	84	88
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK - WYCH. I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	16	18	27	26	27	22
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	32	14	22	22	21	16
RODZINY WIELODZIETNE	75	4	6	4	6	6
PRZEMOC W RODZINIE	5	0	2	2	4	9
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	0	0	0	0	0
ALKOHOLIZM	18	26	27	30	24	24
NARKOMANIA	0	0	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	0	1	1	0	2	2
BRAK UMIEJĘTNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA MŁODZIEŻY OPUSZCZAJĄCEJ PLACÓWKI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE	1	0	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY	0	0	0	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	0	1	1	1	0	1
SYTUACJA KRYZYSOWA	8	0	0	0	0	0
KLĘSKA ŻYWIŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0	0	0	0	0

c) uzależnienia

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych powoduje szereg szkód. Począwszy od szkód zdrowotnych, materialnych po społeczne. Uzależnienie wpływa negatywnie na system rodzinny. Problem ten w momencie podjęcia przez rodzinę starań o zmianę sytuacji wymaga częstokroć wieloletniego wsparcia (choroba dotyczy rodziny, etiologia choroby wskazuje na nawroty w różnych odstępach czasu, w wielu wypadkach próby terapii kończą się fiaskiem). Udzielenie pomocy rodzinie borykającej się z problemem uzależnienia od substancji psychoaktywnych jest

wieloaspektowe i angażuje pracę kilku specjalistów z różnych dziedzin (m.in. lekarz, policjant, pracownik socjalny, psycholog, terapeuta uzależnień). W Radziejowie uzależnienie dotyczy prawie zawsze uzależnienia od alkoholu. Niekiedy pojawiają się osoby uzależnione od nielegalnych substancji psychoaktywnych (narkotyki). Trudno wskazać tutaj konkretne liczby w odniesieniu do Radziejowa, ponieważ nie wiadomo jaki odsetek osób, których dotyczy problem uzależnienia figuruje w statystykach. Mało osób szuka pomocy, niewiele rodzi wskazuje takie problemy. Z tych powodów liczba osób objętych pomocą w tej materii nie może świadczyć o skali problemu.

Z powodu uzależnienia od alkoholu z pomocy społecznej korzystały w roku 2010 24 rodziny (tabela nr 2). W tym samym roku z porad podczas dyżuru terapeutycznego przy klasztorze Franciszkanów skorzystało 209 osób dla 24 osób był to pierwszy kontakt z terapeutą uzależnień. Na stacjonarnym leczeniu w zakresie uzależnienia od alkoholu było w roku 2010 5 mieszkańców miasta. Jedna osoba podjęła terapię w zakresie uzależnienia od narkotyków (powyższe dane pochodzą z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radziejowie). Trudno oszacować ile osób z własnej woli szuka pomocy i podejmuje leczenie.

d) niepełnosprawność

Trudno oszacować liczbę osób niepełnosprawnych żyjących na terenie miasta Radziejów. Powiatowy Zespół orzekania o Niepełnosprawności w Radziejowie nie prowadzi statystyk w rozbiciu na poszczególne gminy. ZUS również nie jest w stanie podać liczbę rencistów (osób niezdolnych do pracy) dla jednej gminy. Wszelkie szacunki opieramy na danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie, który wypłaca świadczenia z tytułu niepełnosprawności (system świadczeń rodzinnych) oraz wspiera osoby niepełnosprawne w systemie pomocy społecznej. Na koniec grudnia 2010 roku zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności pobierało 530 osób (w tym 260 kobiet). Do tej liczby możemy doliczyć 156 osób powyżej 80 roku życia, które otrzymują ze względu na wiek dodatek pielęgnacyjny (są to osoby w wieku poprodukcyjnym którym świadczenie wypłaca ZUS lub KRUS). Również 62 osoby, które pobierały zasiłek stały z systemu pomocy społecznej (dane MOPS na koniec 2010 roku) to osoby niepełnosprawne. W większości nie są one uprawnione do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego. Razem otrzymujemy liczbę 748 osób, o których z pewnością wiemy że są osobami niepełnosprawnymi (mają orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub nie są zdolne do pracy z powodu zdrowia lub wieku). W całej populacji mieszkańców miasta jest to 12,64%. Musimy uwzględnić fakt, iż nie są to ostateczne liczby, ponieważ jak wspomniano wyżej nie

prowadzona jest ogólna statystyka osób niepełnosprawnych.

e) przemoc w rodzinie

Za poważny problem wymagający kompleksowych i długofalowych działań należy uznać przemoc w rodzinie. Nadal niewiele osób uzyskuje pomoc w przypadku przemocy w rodzinie. Świadczy o tym niewielki odsetek osób korzystających ze wsparcia MOPS w Radziejowie (w stosunku do interwencji Policji i liczby Niebieskich Kart – obrazuje to wykres poniżej)

Zestawienie działań Policji i MOPS w Radziejowie za lata 2009 - 2010

Jak duża jest skala problemu nie jest to możliwe do zbadania. Problem przemocy jest skrzętnie ukrywany w zaciszu czterech ścian domów. Dane Policji wskazują, iż jest to poważny problem. Udzielenie pomocy dla ponad 30 rodzin, w których żyją dzieci, osoby w wieku poprodukcyjnym oraz małżonkowie jest dużym zadaniem. Wsparcie psychologiczne, prawne, socjalne i inne generuje poważne koszty finansowe. Przyjęcie pomocy przez ofiary tego typu przestępstw nie jest łatwe, ponieważ specyfika problemu przemocy w rodzinie powoduje, iż po spadku napięcia spowodowanego wybuchem przemocy następuje faza „miodowego miesiąca”, która usypia niejako potrzebę znalezienia wsparcia w celu rozwiązania problemu (przemoc powraca, problemy się nasilają).

Ponad 80 % przypadków przemocy w rodzinie związana jest z nadużywaniem alkoholu. Nie zawsze wynika to z faktu uzależnienia od alkoholu. Choć w przestrzeni publicznej króluje mniemanie, iż przemoc zawsze związana jest z alkoholem, to dane wskazują coś innego. Od 13 do 16 % przemoc w rodzinie dotyczy sytuacji, gdzie sprawca nie jest pod wpływem alkoholu. Niewiele spraw znajduje swój finał przed sądem. W roku 2009 wszczęto dwa postępowania, a w roku 2010 jedno. Często postępowanie kończy się umorzeniem i nie formułuje się aktu oskarżenia. Przyczyną częstokroć jest odmowa składania zeznań przez osoby pokrzywdzone (oraz odmowa współpracy z prokuratorem).

Tabel 3. Dane Komendy Powiatowej Policji w Radziejowie dotyczące procedury Niebieska Karta na terenie Radziejowa. Lata 2009-2010

Rok	2009	2010
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy	67	49
Liczba procedur Niebieskiej Karty	38	30
Liczba sprawców przemocy pod wpływem alkoholu	33	25

4. Zasoby

a) zasoby instytucjonalne ważne dla rozwiązywania problemów społecznych:

- Komenda Powiatowa Policji w Radziejowie
- Sąd Rejonowy w Radziejowie
- Prokuratura Rejonowa w Radziejowie
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowie
- Powiatowy Urząd Pracy w Radziejowie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Radziejowie dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i przewlekle chorych psychicznie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Radziejowie
- NZOZ „Eskulap” w Radziejowie
- ZPZOZ w Radziejowie (w tym Oddział Terapii Uzależnień)
- Miejski Zespół Szkół w Radziejowie

b) zasoby podmiotów III sektora (organizacje pozarządowe i inne podmioty wymienione w ustawie o pożytku publicznym i wolontariacie) oraz grupy nieformalne wspierające statutowo rozwiązywanie problemów społecznych:

- Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych SUBICERE,
- Radziejowskie Stowarzyszenie UNITIS VIRIBUS

- PCK Zarząd Rejonowy w Radziejowie
- Parafia Podwyższenie Krzyża Świętego
- Stowarzyszenie na Rzecz Integracji RAZEM
- Grupa samopomocowa AA „Pokój i Dobro”

III. Analiza SWOT

Nazwa SWOT jest akronimem słów **S**trengths (mocne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse w otoczeniu), **T**hreats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT, jako metoda diagnostyczna dokonująca analizy otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego danego obszaru problemowego, zakłada trzy etapy postępowania:

7. Identyfikację i analizę: silnych i słabych stron;
8. Identyfikację i analizę: szans i zagrożeń;
9. Określenie strategicznej sytuacji w rozwiązywaniu problemu społecznego.

	Pozytywne	Negatywne
	Mocne strony	Słabe strony
Wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> - Istniejące doświadczenia, mechanizmy rozwiązywania problemów oraz wyspecjalizowana kadra, - Nieodpłatne świadczenia w ramach leczenia uzależnień - Istniejące rozwiązania prawne zapewniające finansowanie gminnych programów profilaktycznych i edukacyjnych - Dostępność infrastruktury pomocy społecznej, zdrowia, promocji zatrudnienia i innej służącej rozwiązywaniu problemów społecznych - Organizacje pozarządowe i grupy samopomocowe działające na rzecz rodzin 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak koordynacji działań instytucji i służb ustawowo powołanych do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym - Niewystarczająca edukacja społeczna (pomimo podejmowanych działań) - Brak aktualnej i wnikliwej diagnozy w zakresie występujących na terenie gminy problemów społecznych - Słaba profilaktyka - Słaba oferta dla osób po terapii uzależnień, - Niepełna współpraca pomiędzy instytucjami - Stereotypowy wizerunek służb pomocy społecznej (jako instytucji finansujących zasiłki, zamiast organizatorów aktywnej pomocy), - Niedobory kadrowe służb społecznych,

		<ul style="list-style-type: none"> - Częstość akcyjności zamiast systematyczności działań - Bezradność, niska motywacja, niskie kwalifikacje i kompetencje społeczne bezrobotnych podopiecznych MOPS - Niska aktywność społeczna, zdolność do samoorganizacji mieszkańców Radziejowa - Niska jakość i niedostosowane do potrzeb rynku pracy kształcenia zawodowego w tym szczególnie dla osób niepełnosprawnych, - Bariery architektoniczne i komunikacyjne utrudniające dostęp do miejsc publicznych osobom niepełnosprawnym, - Niedostateczna oferta opieki nad osobami zależnymi, - Przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań administracyjnych i opieką nad dużą liczbą rodzin - Bariery w dostępie do korzystania z dóbr społecznych i aktywności zawodowej przez osoby niepełnosprawne - Pogłębiająca się izolacja i samotność ludzi starszych
Zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost kompetencji profesjonalnych pracowników służb społecznych - Realizacja programów unijnych - Wzrost świadomości społecznej - Propagowanie zdrowego stylu życia, - Dostępność środków zewnętrznych szczególnie z EFS na rozwiązywanie problemów społecznych gminy - Zwiększające się możliwości działań z obszaru ekonomii społecznej - Wzrost społecznej akceptacji i rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych - Otwieranie rynków europejski - Wzmacnianie aktywności życiowej ludzi starszych - Rozwój zaplecza rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych - Podwyższanie jakości usług na rzecz osób starszych np. usługi opiekuńcze 	<ul style="list-style-type: none"> - Niska ranga problemów uzależnień i przemocy domowej w świadomości społecznej - Funkcjonowanie stereotypów utrudniających sprawne działanie i oddziaływanie w ramach społecznej komunikacji, - Mała liczba organizacji pozarządowych - Słabo rozwinięte organizacje pozarządowe - Brak systemu wspierającego pomoc dla osób oraz instytucji pomagającym uzależnionym oraz sprawcom i ofiarom domowej przemocy (brak superwizji), - Niezadowalający stan badań i monitoringu zjawiska uzależnień - Słaby lokalny rynek pracy - Brak perspektyw zawodowych, zwłaszcza dla ludzi młodych – emigracja zarobkowa na skalę

masową,

- Niepewna sytuacja na rynku pracy
- Powszechność zjawiska nielegalnego zatrudnienia
- Emigracja zarobkowa osób wysoko wykwalifikowanych
- Ograniczenia środków finansowych na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych

IV. Prognoza zmian

1. Bezrobocie

a) w ostatnich latach bezrobocie w zasadzie znajduje się na zbliżonym poziomie (oczywiście mówimy o bezrobociu rejestrowym). W obliczu utrzymującej się recesji i kryzysu można się spodziewać w latach następnych nieznacznego wzrostu bezrobocia. Niekorzystne warunki z pewnością przełożą się na trudność wsparcia osób długotrwale bezrobotnych. Jest to grupa wymagająca wsparcia aktywnymi formami, gdzie usługi z zakresu doradztwa zawodowego, treningu pracy powinny być świadczone przez doświadczonych specjalistów. Kryzys finansów publicznych może spowodować zmniejszenie środków przeznaczonych na Fundusz Pracy. Do roku 2013 Polska kończy Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Prawdopodobnie kolejny okres programowania nie pozwoli na wsparcie taką ilością funduszy osób bezrobotnych jak pozwalał na to obecny okres realizacji EFS.

2. Niepełnosprawność

a) W następnych latach można spodziewać się wzrostu liczby osób niepełnosprawnych. Pokazano w diagnozie, iż znacząco na przestrzeni 5 lat wzrosła liczba osób starszych na terenie miasta. Jest to tendencja wzrostowa. W związku z tym na pewno zwiększy się liczba osób niepełnosprawnych. W związku z problemami gospodarczymi i specyficznym rynkiem pracy. Osoby niepełnosprawne w wieku aktywności zawodowej będą miały coraz bardziej utrudniony dostęp do pracy. Pojawi się problem z zapewnieniem usług osobom w najtrudniejszej sytuacji. Zwiększający się odsetek osób niepełnosprawnych i częstokroć samotnych spowoduje duże obciążenie dla samorządów, instytucji państwowych oraz organizacji pozarządowych.

3. Uzależnienia

a) Problemy typu bezrobocie (szczególnie długotrwale), ubóstwo wywołują poczucie

utrąty kontroli nad własnym życiem, depresji ale również kierują osoby w kierunku substancji psychoaktywnych, które zmieniają świadomość. Poziom problemu uzależnienia od alkoholu czy też narkotyków ma pewną cechę, a mianowicie jest wpisany na trwałe w problematykę małych społeczności. Osiąga pewne constans. Jako problem trwały i trudny do zniwelowania powoduje, iż nie można przestać się nim zajmować. Organizowanie aktywnej polityki wspierającej system leczenia osób uzależnionych jest konieczny. Obecnie oczekiwanie na miejsce w placówce odwykowej to średnio trzy miesiące (na terenie województwa kujawsko – pomorskiego – mowa o leczeniu w oparciu o ubezpieczenie z NFZ). Największym problemem jest mała liczba placówek wspierających rodziny, a w szczególności dzieci żyjące w rodzinie z osobą uzależnioną.

4. Przemoc w rodzinie

a) problem przemocy w rodzinie jest, jak pokazują dane za kilka lat wstecz, niezmiennym elementem, z którym styka się wiele osób. Podobnie jak w przypadku uzależnienia nie należy się spodziewać, iż zniknie z przestrzeni życia rodziny. Nieprawidłowo ukształtowana osobowość, problemy z relacjami interpersonalnymi, zasób doświadczenia wyniesionego z domu rodzinnego, predyspozycje fizjologiczne i wiele innych elementów wpływają na pojawianie się tego zjawiska. Zjawisko przemocy w rodzinie dotyczy wszystkich jej członków. Sprawcą jest mąż, żona, czasem dziecko. Ofiarą przemocy często jest kobieta, dziecko, osoba starsza. W perspektywie lokalnej zjawisko przemocy może się nasilić ze względu na ujawnianie go, co nie oznacza wzrostu jego występowania, ale wzrost możliwości działania wobec niego. Zmiany legislacyjne z roku 2010 (ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) ułatwiają budowanie skutecznego systemu interwencji, monitoringu i wsparcia rodzin uwikłanych w przemoc.

V. Część programowa.

1. Misja

Gmina Miejska Radziejów prowadzi politykę społeczną, która umożliwi każdemu udział w życiu społecznym

2. Cele strategiczne, kierunki niezbędnych działań i sposoby realizacji zadań.

Celem niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest osiągnięcie takiego stanu więzi społecznych, żeby społeczeństwo było zdolne w największym możliwym zakresie – bez stałej ingerencji instytucji państwowych i samorządowych – rozwiązywać pojawiające się przed nim

problemy i zagrożenia i w dalszym ciągu w sposób pełny partycypować w życiu społecznym. Założeniem celu strategicznego jest urzeczywistnienie wizji Strategii poprzez podejmowanie działań w długofalowym okresie, bo do roku 2020. Jest to cel wspólny dla czterech wyodrębnionych obszarów problemowych

CEL GŁÓWNY – Spójny system rozwiązywania problemów społecznych

a) bezrobocie

Cel strategiczny – przeciwdziałanie skutkom długotrwałego bezrobocia

Cel operacyjny 1:

- poprawa skuteczności i jakości programów skierowanych na aktywizację osób bezrobotnych,

Działania:

- wdrożenie faktycznej współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie i Powiatowego Urzędu Pracy w Radziejowie,

- wspieranie rozwoju nowych form aktywności (np. spółdzielczość socjalna),

- wdrażanie Programów Aktywności Lokalnej,

- powołanie zespołu roboczego złożonego z przedstawicieli OPS i PUP w celu opracowania wspólnych programów

Wskaźniki:

- liczba podmiotów ekonomii społecznej działających na terenie miasta

- liczba zrealizowanych Programów Aktywności Lokalnej,

- liczba spotkań zespołu roboczego

Cel operacyjny 2:

– wsparcie osób młodych zagrożonych długotrwałym bezrobociem

Działania:

– promowanie różnych form doradztwa zawodowego w okresie nauki szkolnej,

– inicjowanie działań na rzecz dostosowania kształcenia i doksztalcania do potrzeb lokalnego rynku pracy,

- krzewienie idei samo zatrudnienia i wspieranie przedsiębiorczości,
- rozwijanie nowoczesnych metod pośrednictwa pracy i informacji o wolnych miejscach pracy,
- wspieranie absolwentów w aktywizacji zawodowej,
- promowanie elastycznych form pracy

Wskaźniki:

- ilość absolwentów, którym udzielono wsparcia
- ilość osób które w trakcie nauki szkolnej miały możliwość pracy z doradcą zawodowym

b) uzależnienia

Cel strategiczny – ograniczenie skutków uzależnienia od substancji psychoaktywnych

Cel operacyjny 1:

- rozwój form wspierania terapeutycznego

Działania:

- wspieranie rozwoju programów AFTER CARE ,
- rozwój pomocy psychologicznej dla osób żyjących w rodzinie z osobą uzależnioną w tym dla dzieci
- wspieranie szkolenia terapeutów uzależnień pracujących na terenie miasta

Wskaźniki:

- ilość osób objętych programami typu AFTER CARE
- liczba terapeutów którym udzielono wsparcia na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych
- liczba członków rodzin którym udzielono wsparcia psychologicznego

Cel operacyjny 2:

- wsparcie rozwoju form samopomocowych

Działania:

- współpraca z AA „Pokój i Dobro”
- wspieranie i tworzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych

Wskaźniki:

- liczba grup samopomocowych działających na terenie miasta

Cel operacyjny 3:

- profilaktyka uzależnień

Działania:

- rozwój profilaktyki kreatywnej (wspierającej pozytywne postawy, rozwój zainteresowań, hobby)
- rozwój profilaktyki pierwszorzędowej (nakierowanej na promowanie zdrowego trybu życia),
- realizacja programów profilaktyki drugo i trzeciorzędowej skierowanych do zagrożonych grup

Wskaźniki:

- liczba zrealizowanych profesjonalnych programów profilaktycznych

c) niepełnosprawność

Cel strategiczny – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych

Cel operacyjny 1:

- edukacja publiczna na temat osób niepełnosprawnych w pracy

Działania:

- informowanie za pomocą lokalnych mediów,
- organizowanie konferencji i seminariów dla przedsiębiorców,
- upowszechnianie informacji na temat warunków zatrudniania osób niepełnosprawnych

Wskaźniki:

- liczba artykułów w lokalnej prasie,
- liczba seminariów/konferencji dla przedsiębiorców
- ilość folderów i innych materiałów informacyjnych

Cel operacyjny 2:

- wspieranie osób niepełnosprawnych

Działania:

- zapewnienie doraźnego wsparcia na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej,
- promowanie zatrudnienia wspieranego (trener pracy, asystent),
- rozwijanie usług dla osób niepełnosprawnych wspierających je w codziennych czynnościach (m. in. usługi opiekuńcze, asystentura)
- rozwój twórczości artystycznej i ruchu sportowego osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie możliwości działania osób niepełnosprawnych na rzecz społeczeństwa
- rozwój doradztwa i poradnictwa oraz wszechstronnej pracy socjalnej z rodzinami osób niepełnosprawnych,

Wskaźniki:

- liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- liczba osób niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- statystyka udzielonych form wsparcia przez MOPS w Radziejowie,
- liczba osób niepełnosprawnych objętych wspieranym zatrudnieniem

d) przemoc w rodzinie

Cel strategiczny – przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Cel operacyjny 1:

- wspieranie osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie

Działania:

- rozwijanie systemu poradnictwa specjalistycznego

(psychologicznego, prawnego),

- wspieranie psychologiczne ofiar przemocy,
- udzielanie doraźnego wsparcia na bazie przepisów ustawy o pomocy społecznej,

Wskaźniki:

- liczba porad i konsultacji psychologicznych,
- statystyka udzielonych form wsparcia przez MOPS w Radziejowie

Cel operacyjny 2:

- podnoszenie kompetencji osób zajmujących się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,

Działania:

- zapewnienie szkoleń dla członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie oraz członków grup roboczych,
- szkolenie przedstawicieli wszystkich pięciu służb realizujących procedurę Niebieskiej Karty w zakresie jej stosowania

Wskaźniki:

- liczba przeszkolonych osób

Cel operacyjny 3:

- profilaktyka przemocy w rodzinie

Działania:

- wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych na terenie szkół,
- promowanie idei „Porozumienia bez przemocy” (szkolenie, seminarium),
- wspieranie szkoleń dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą (zdobywanie kompetencji do realizacji programów profilaktycznych)

Wskaźniki:

- liczba osób przeszkolonych w zakresie realizacji programów

profilaktycznych,

- liczba szkoleń lub seminarium z zakresu „Porozumienia bez przemocy”
- liczba profesjonalnych programów zrealizowanych w miejskich szkołach

3. Ramy finansowe

Realizacja wszystkich zadań określonych w niniejszym programie będzie oparta na:

a) budżecie własnych miasta:

- pomoc społeczna,
- ochrona zdrowia (środki pozyskane za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholi)

b) środkach pozyskanych z innych źródeł:

- środki w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
- środki z budżetu centralnego

VI. Uwagi końcowe

Strategia niniejsza jest drogowskazem i instrumentem działania władz samorządowych, instytucji pomocy społecznej, w tym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Celem Strategii są działania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, edukacje, poprawę sytuacji materialnej rodzin, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia i integracji społecznej. Strategia poprzez cele, kierunki działania oraz propozycje zadań zawartych w dokumencie ma dotrzeć do najbardziej potrzebujących.